numerat. // Divinatio vel prophetia
q fit p aspectu cuiusq rei extrons.
i magice adiunctionibz si qd habeat
soliditatis fundat in harmonione
celi influentie sui sit figuratio vel volatu
aium. sui in flamme inspectione sui i olbz
etiam aliqbz auspiciis et observa
cionibz talibz. Iste etiam similis e coniectu
ra qlem medicus facit de qualitatibz ae
ex pulsu vene corpal. Quamvis ista
coniectura nz ita certa sit. neq ita
stabilis. primo se hns dare specta p
dem curiositas e noxia et dapna
da. // Bona fortuita e bonu isstitutus
nal. et mala malo cx. // Donu
put approbate distinguit i septe do. e
gra no solu uniuoc l. a. et expe
dies: s p altiori t divini vt virtus
heroica suffitiens expedies ad opationes
salubres et egregias. // Beatitudo put
i eius suit. e gra no solu uniuoc t
expediens l. ar. s p altiori t divini
mod psiciens ad opationes suas excel
lentes et qi divinas. // Virtus heroica co
uenit cu beatitudine: et e virtus excellens. ad
qua cois homi vita no attingit.
// Bestialitas p oltu e viciu excedens
comi homi malicia ex consuetudine p
uisa i vicio corporis i clinate. // Virt9
cardinal conuenit cu morali. mota
do q principalit sit regulativa i ordi
naria vite huane. et q sb ea virtu
multe numerent. // Sctitas sps se quida
vsq vl status. qbz replentur aie iustorum
et consolant. Et ad beatitudines pp sui
psectioz consequunt. // Meritu est actus
laudabilis sctum ad bonu alteri vel et int
pretatione seu reputatione p quo exigit
premiu. vl reputatione pp decu. q bonoz
no eget. // Demeritu p oltu e actus vi
tupabilis sctus vel intptatione seu re
putatione ad malu alterius. p q exigit
suppliciu. // Meritu de digno est
meritu p quo exigit premiu de digno.
// Meritu ex condigno. e meritu p q exigit

premiu ex debito. Et hoc dupliciter
vel ex debito pacti et legis et divini digna
tionis actu ad tale premiu: vel ex rigore
iustitie sic q si no redderet premiu in
iuste ageret. cu merente. Et hoc solu
repit int creatas ad invice. // Meritu
vite eterne e actus laudabilis a caritate
mediate vel imediate pueniens. p q dig
ficat vs hoie ad vita eterna qua he
bit. si obice no posuit. // Meritu tpa
le e actus laudabilis moralit bonus p q
dignificat qs ad premiu aliqd tpale

Cap de 4or virtutibz cardinalibz.
Et p de prudentia t ptibz eius.

Circa prudentia moralis igit
e habitus itellectualis acqsitus lau
dabilis eliciens t dirigens l. a. t agen
dis vel vitandis. // Prudentia monastica
e p quam regulat psona ppria. // Pru
dentia economica e prudentia regulans int
ludinem vnius domus sl domestica. // Pru
dentia legalis vel regalis e prudentia regulans
ordinatione a precepta multarum politica.
// Doctrina militaris e prudentia regulans
exercitum politice p victoria. // Pru
dentia politica vel civilis e prudentia regalis
politica civile p se sufficiente in vita
sociali. // Politica e societas pluriu
in imperando t obediendo sb certis legibz
ordinata. // Eubulia e prudentia docens
invenire debita media ad fine medulu p
deliberatione vel consiliu. Et ptr appellari
consiliativa. // Astucia oppo eubulie.
quo ad fine intentu. Et e viciu itellectua
le docens invenire accomoda media ad
fine malu. // Sollertia ministrat ad eu
buliam. Et e vis seu facultas invenie
di mediu i tpe no pspecto. // Inge
niu vl diuine idem. // Ebetudo vl impol
lercia eubulie quodamo privatiue oppo.
// Precipitatio etiam oppo quo ad modu.
Et e viciu quo qs precipitat inclinat
dare vel cape consiliu. // Tarditas e vi
ciu aliud extremu. // Fraus etiam oppo
q ad inveniendu mediu. Et e viciu itelle
ctualis inclinans hoiem ~~ad te ad effe~~
~~ctum~~ prius invenire media sophistica

et mag' ad hoīe q̄ ad rē ad q̄ferend'
ꝑrio iniusti noti. ‖ Dolus ē simile
viciū ad decipiend' ꝓximū ī quibꝰ ma-
ctē dolꝰ bonꝰ si hoc ꝓsit ⁊ nō obsit.
sed ū so mendacio. ‖ Immderiꝰ vel
synderesis ē pruden̄ docens iudicare de
mediis iuctis: et pt̄ nominari iudicati
tiua. ‖ Stulticia oppoi̇ synesi. ⁊
ē viciū itellāuale ī pedies iudicare
de mediis. ‖ Fatuitas oppoīt ei pri
uatiē. et ē carētia dictu iudicij. ‖ Et dr̄
asinesia. ‖ Gnomi ē pruden̄ docens
iudicare de mediis iuctis ad finē
mō heroico. hoc ē s̄m altiora pūcia
trāscendēn modū cōez huanū. vel s̄m
alios s̄m epykeyā. q̄ pu̇ncipali ꝯspicit
trāscenas. ‖ Stulticia et fatuitas op
ponunt gnomi si sit cū altiori priuāt.
pruden̄ ꝑcepta q̄ anthonomatice
ꝑt' sui principalitate dr̄ pruden̄ ꝑ
cepta ꝑpices iudicati. et eadē ad o
pus applicati. ‖ Imprudēti executiua
q̄ … ꝯtrā. q̄ ꝑuatiē oppoī prū
dēcie executiē. Et sc̄ ē ꝑuatio hui'
prudentie vl' t'ia oppositio … se h̄n.
‖ Prudēn aialis terrea ⁊ diabolica
opponunt prudencie vt ꝯsidat s̄m
mat' sua. vn̄ prudē aial' seu cāral'
ē viciū itellāuale … actus
prudētie … ꝯsiliari. iudicare. īpare
… ad ꝑsecutionē volupta. siue ad a
gend' curā carnis. ‖ Prudēn terrē
est seu mūdana. ē viciū itellāuale re
torquens actus prudēc ad curā rerū
tēporalium. modis … debitis. ‖ Pru
dēn diabolica ē viciū itellāuale retor
quens officia prudēc ad vicia spūa
lia. … ‖ Discrecio
ē pruden̄ ꝑcepta. … sec
nēs a ꝯmodis oīa īꝯmoda. ‖ In
discrecio oppoi̇ ei ꝑuatiē l' ꝯtrarie
‖ Suspicio oppoit ei ī plꝰ. et ē viciū
itellāuale īclinās ad sinistre …
… et iudicand' de īꝯmodis. vl'
ē … in mala reputacione ali
orū. vl' ē viciū … timere faciens trepidare
vbi nō est timor. Et dr̄ simile viciū ꝯe

leccpia … ‖ Sollicitudo vl' dili
gencia dr̄ pruden̄ ꝑut aduiuat hoīē
vltra de actu principales prudēns. ‖ Ca
ta sinistra oppoīt ei ī plꝰ. Et ē viciū
quo q̄s iclinat' ad actus prudēc cū
anxietate nimia et q̄dā nimis suf
focatioē. ‖ Curiositas vnō spectat
ad istud viciū. Et ē curiositas viciū
q̄ q̄s iclinat' appone studiū vehe
mēs ad … sinistras ⁊ minꝰ vtiles
vtilioribꝰ ꝑtermissis. Aliō describi
q̄ ē viciū quo q̄s libidinose iclinat'
vetita et ignota expiri. ‖ Negli
gēn ē viciū oīū ī … q̄s iclinat'
nō … cure de pruden̄. ‖ Racionabilitas dr̄ prudēn ꝑut anīmaulas
spālit' ad actꝰ ꝯsilij seu ad mediū
inueniend' … ī principijs prac
ticis cū alijs. ‖ Irrasabilitas ē vi
ciū oīū ī … quo q̄s nō …
cū alijs ī principijs practicis. … vl'
ꝑuatiē l' positiē. q̄ … principijs
oppoit'. ‖ Assentacio ē viciū oīū
plꝰ quo q̄s iclinat' … credē
oīa q̄ alijs ꝓposuit. ‖ Persuasibi
litas dr̄ prudēn l' adiutiv ei ad ꝯsi
liū. Et ē iclinacio q̄ q̄s obtēperat et
obedit ꝯsilio q̄d et q̄lit' … ‖ Inpersua
sibilitas l' capitositas l' ꝑtinacia
ē l' inuasio ī … opinionibꝰ. Et ē
viciū oīl quo q̄s iclinat' nimis
… ꝓpe prudencie ī … ‖ Leui
tas ē viciū oīū. q̄ q̄s … cito cred'
… recedit a … et iudicio. ‖ Incō
rabilitas dr̄ pruden̄ ꝑut cōmu
nicat' ad prudēn iudiciū ꝑ recor
dationē ꝑtitorū. ‖ Obliuio ē viciū
oīū q̄ q̄s nō … corde ea multa
q̄ vidit ex q̄bꝰ posset se iuuare.
‖ Vsus l' pruden̄ vsual' dr̄ prudēn
vtiuas ad iudiciū. ex pūncipijs
accepti ꝑ multas memorias. ‖ Cau
tas l' … q̄ sic arte ē viciū op
positū ꝯtrarie si h̄t principia practica
mala ad oīa. vel priuatiue.

// Intellectiuitas l' 9sideratio d' pdē
na put ammtulat ad iudiciū ex ad
ulten scedula pñati. // Stupiditas
vl' amissia ē viciū oñi q qs de pñti
tibz nil l' pax adūtit. // Prudenti
ē prudentia ammtulans ad iudiciū ex
9iectuᵃtioe futō. // Impudētia ē
viciū oñi. quo qs nō pūdet q pre
uidē posset et debeht. // Distinctio
sa obsuatio futō ē viciū oñi in
pl quo qs īclinat pūide aut p
nosticare de futis qlit fi nō pt ā
nō dr. ut ē astrologia de interoga
tioibz vt augurū. geomātia. et
similes strutiones phane et p
hibite. // Cautio vel mutela vel
circūspctio ē pdētia put ammtulat
ad execuconē ex 9siderātioe. eox p q
posset pᵇ execuconē īpedi. // Incau
tio vn dr qs qs l mutz. ul īcircūspctio
ē viciū oñi vl' puatie l 9ne. si qs
psitie īclinet expone se ḡti picul.
// Cautelositas ī malo l' calliditas
pt noiari viciū oñi ī minus q qs
sitiue z dānose īclmat picula ob
seruāe. et ī de īpedi execucō. // Sa
piā put uniaret pdentia l' specta
ret ad eā dicet prudentia sapiētia.
Et posset describi q ē hitꝫ 9gmtō
ethelegi cū affcu suaui ad eā lau
dabile exeqndu. Et 9ueit iō primi
tū gnomp. // Insipiā ē viciū oñi
ul' puatie l' 9trie si hita sint erro
nei ad oñi vē sapie. Et si affcu sit
corruptꝫ ne lex dei ladabilr īpleat
et her īsipiā dia pt sa tēcā aīal' z
dyam. de qbz pus. // Abhominatio
vel fastidiū spūal' boni dici pt
viciū īsipiētiae īde sapore corrupti.
// Sua pt hut prudētie l' spectat
ad eā noiat pdentia legal' q ē hitꝫ
9gmtō pticulā 9clusionu ex pñ
deduttaꝝ cū leges huānas. ut sa
at hō 9ūsai ī meᵒ pa. puc. Viciu
oñi pt dici īspāli igrātia put ig

norātia ē crassa l' supina z 9ūigit
volūtaria. vl' dr īsulsia. a q qs dr
īsulsꝫ. ul alio noie stli. et ē dū qs
caret scīā hat l' debita. vl' q hrez
iures oppositos. a qbz posset deno
minari illegal' l' īciuil. Et ē illega
litas viciū q qs īdiat nō 9siari
ul 9ūsai ī legibz boīs alioꝝ. // Re
imtas ē viciū quo qs īclmat nō
9ūsari aulit plq fera. // Fami
na domestitas ē viciū oñi 9uci
ens cū adulatioe z affectatioe qua
qs mis reddit se faliaē z domes
ticū. // Ars put hut prudentie dr p
dētia artis. q ē hitꝫ 9gmtō reꝝ facti
biliū. p suā artē. vt fm eā laudabi
opet. // Inertia qui in arte noiari
pt viciū oñi l' puatie si caret noti
ā artis debita offō suo. z in male opet.
aut positie. si errores hz otōs. // In
tellctō q ē 9gñao pñou pt hut pdē
tie ee iōe qd' spdētis si capiat pro
hitu eo. q ē 9gmtō pñōs moraliū
seu pticoꝝ cū īclinatoe nāli ad
opandū illoꝝ. // Brutalitas seu
bestialitas pt dici viciū oñi l' p
uatie. et īpeditō corpis z meē iu
diciū iōis vt ī fatuis z maniacis et
simil' lesis. vl' positie. si qs ex mali
tia z 9suetudine meriat. tāq pñª mo
ralia. qbus īclīatio nāl' aboleri
nō possit. // Fides put ammtulat
pdētie ē hitꝫ affectiuꝫ firmē eoꝝ que
ds reuelauit. ad eā fidē z laudabile
exeqndū. Et 9ueit ī hoc cū sapiā et
gnomp. // Infidelitas oppoīa l' pua
tie. q caret fide debita. vl' positie q hz
errores et hereses ad oñi vē fidē ī pe
dietes laudabile agedoꝝ execucōꝝ.
Sequitur de tpantia et ptibz eius.
Temperātia ē hitꝫ laudabil īcli
nās aīaꝫ vt affcōes et opa
tiones ī delectabiles moderate sit. z or
dinate fm mediū q ad nos. put ra
tō dictabit. Vl' tpantia ē vtꝫ moral'

sedatiua passionum. hoc est affectionum
nimis mouentium. Sedatio passionum
est diminutio uel restrictio earum in sensualitate
et fortificatio inclinationum earum in vo
luntate. Et ita virtus est in virtutibus augmen
tatio passionum per obiectum. Affectio mode
rata et ordinata est affectio que fit circa
statum omnibus requisitis. que sunt vii. scilicet quantum
qualiter. quando. ubi. propter quid. circa quid. et ad quid ordinatur.
// Affectio inordinata et immoderata per obiectum.
// Intemperantia est vicium obiecti in plus temperantie.
quo quis ordinate et immoderate nimis
afficitur. // Insensibilitas nomine generali
est vicium obiecti in minus. // Abstinentia est tem
perantia circa obiecta gustui allicientia.
proprie circa cibos modo humano. Vicium quod
in minus non habet nomen obiecti nisi dicatur insensi
bilitas cibi. // Gula pueritie est vicium
obiecti in plus: quo quis comedit quando non oportet.
// Ingurgitatio. Castrimargia est vicium
obiecti plus quo quis comedit plus quam oportet. // In
gurgitatio idem. // Lecacitas est vicium quo quis
comedit qualia non oportet. ut cibos illibera
les vel nimis sumptuosos aut delicatos.
// Voracitas est vicium quo quis comedit
modo quo non oportet. // Sobrietas est temperan
tia circa potum modo humano. // Vinolentia
seu ebrietas est vicium obiecti in plus quo quis
potat quando et qualiter et qualia non oportet. et
plus quam oportet. // Insensibilitas potus potest
dici vicium in minus. // Abstinentia est temperan
tia modificans passiones cibi et potus
secundum leges altiores predicta vicia et pro
fectum sanctio ieiunii. sunt vicia obiecti in quibus
sunt circa materiam vel legem altiorem. // Castitas
est temperantia circa venerea modificans actus
eius. // Luxuria dicitur generali nomine vicium obiecti
in plus. // Fornicatio est concubitus illicitus
soluti per se cum soluta. // Adulterium
est concubitus illicitus cum persona ligata in matrimonio.
// Stuprum concubitus illicitus cum persona virgine.
// Incestus est co. il. cum persona eiusdem parentele.
// Sacrilegium est il. co. cum persona deo dedicata.
// Vicium contra naturam est vicium quo non ob
seruatur persona et modus ad generationem pro

nei. et sistit in matrimonio. // Mollicies est
pollucio a se ipso. // Concubitus mas
culorum fit cum masculis ad inuicem. // Mul
ierum concubitus feminarum est concubitus in eodem sexu.
// Concubitus quarumcumque bestiarum potest di
ci bestialitas speciali nomine. // Pudi
citia est temperantia modificans venerea
signa. // Impudicitia est vicium obiecti. et habet
tot modos quot modis variant signa
impudicitie in osculis in verbis in nutibus et
similibus. // Virginitas est species animi et corporis
integritas. vel est temperantia circa tactum omni tempore
absque experientia voluntaria et completa
veneree delectationis. // Viduitas
est carentia voluntaria talibus delectationibus
completis. et hoc post aliquod tempus portio
ne. // Vicia de quibus supra opponuntur
istis virtutibus: quia nec iste virtutibus addunt
nisi supererogationem. // Mansuetudo est temperan
tia moderativa ire. et alio nomine potest
dici tractabilitas. // Ira est motus ap
petitus animalis vel inordinatus. feruens ebul
litio sanguinis circa cor ex apprehensione in
iurie vel deprehensionis illate. vel pro
[illegible]. // Iracundia est vicium obiecti
in mansuetudine in plus. // Insensibilitas
ire in minus. // Ira acuta dicitur facili
tas irascendi. // Ira difficilis est te
nacitas ire diuturna. // Iracun
dia amara est que non cessat absque [illegible]
in pena et adepta vindicta. Et potest di
ci zelus amarus. quia rigore inflexibilis.
Oppositum vel remissio prime neque potest
dici [illegible] oppositum extinctio que
quis nullo irascitur. quando oportet. Idem nec
quod dici potest dici potest diuturnitas immo
mobilis oppositum. Ira mollicies que
quis statim inordinate desistit ab ira.
// Clementia est inordinata temperantia
passionum in vindicta expetenda. Lo
tio? temperantia est temperantia inordinata diu sentienti
ore. // Incontinentia vicium obiecti. vel bes
tialitas. si excedit modum huma
num. // Clementia est temperantia modera
tiua passionis in vindicta expetenda.

Remissio vel minus intensive est vicium oppositum in minus quo quis non capit vindictam quam oportet ex nimia lenitate compassionis. // Crudelitas est vicium oppositum in plus, quo quis delectatur in videndo necessitates et penas sive in faciendo vel delectatur alia in sensu nature. // Eutrapelia est temperancia moderativa appetitus lusibilis seu gaudii ludicri. // Vaniloquium est vicium quo quis ora [illegible] in ludum. // Stulticia est vicium quo quis pugnat in ludo. // Scurrilitas et turpiloquium quo quis dicit illiberalia et obscena verba. // Agrestitas est vicium oppositum in minus, quo quis spernit ludere quando et ubi et qualiter oportet. // Timoratio vel dicitur quis timoratus est temperancia moderativa circa audaciam motus velociter et clara et temeratus circa quodcumque insurgente. // Timiditas seu trepidatio opposita ei in minus quo quis timet non timenda ut equus umbram. // Vehemencia est vicium oppositum in plus. // Pudor sive est temperancia moderativa circa erubescibilia, circa que est in aliquibus inpudicicia seu inverecundia seu protervitas inmoderata, quod de nichilo facit erubescere. // Erubescencia viciosa est oppositum vicium in excessu. // Studiositas est temperancia circa desiderium sciendi, qua desiderat homo scire ea que oportet et quando oportet. // Curiositas sciendi est vicium oppositum per excessum. // Discolia est vicium per defectum, quo quis non curat addiscere que et quando oportet. // Curiositas sufficiencie est temperancia circa appetitum habendi, et hoc modo dicitur. // Cupiditas et avaricia est vicium oppositum quo quis appetit acquirere vel retinere quantum rerum. // Furtum est occulta retentio rei aliene domino non consenciente vel nec in [illegible] spectante. // Interpretative presumitur consensus quando verisimiliter creditur esse vel fuisse consensum habita cognicione facti. // Rapina est violenta direpcio rei aliene invito domino. // Paupertas et voluntaria moderacio vel abdicacio divitiarum in ipso animo in eo quod spectat ad bonum temperancie modo tamen aliorum et si erogat [illegible] finis superfluum. // Honestas est temperancia circa appetitum honoris. // Vicium oppositum inordinatum est per excessum quod dicitur philogia.

// Aphilogia est vicium oppositum per defectum quo quis minus curat de honoribus quam racio velit. // Humilitas est temperancia frenans erectiones quasdam anime ad honores. Vicium oppositum in minus est inordinatum, non dicitur ista humiliatio que neque vel derectio vel vilitas. // Humilitas modo excellencior est ex reverentia dei et sui cognicione suiipsius vilificatio. // Vicium oppositum humilitati quo quis libidinose querit dominari et precellere contra dictamen recte racionis. // Humilitas est vicium oppositum in minus quo quis abiectius sub aliis se habet quam dictet racio. // Vana gloria est vicium quo quis solum aut principaliter querit in actibus suis laudari. // Contumeliositas est vicium in minus quo quis est negligens sue fame quando et ubi oportet. // Excellencia est virtus qua quis facit querit re fama digna de re principaliter non de fama curans. // Ypocrisis est vicium quo quis querit ex signis exterioribus acquirere laudem sanctitatis, qualem sanctitatem in omnibus non observat. // Iactancia est vicium quo quis appetit excedere in divulgatione sufficiencie sue. // Singularitas est vicium quo quis querit distingui ab aliis aliter quam oportet. // Pompositas vicium est quo quis querit excellere in familia et ceteris signis extrinsecis. // Affectacio est vicium quo quis querit ea que habet esse pulchra pro magnis ornatum et magnificencie. Spes est modus temperancie inter presumpcionem et desperationem. Contra quam qui expectat bonum vel affectat per [illegible] racionis. // Presumpcio opposita ei in plus, qua quis expectat bonum vel affectum aut evasionem mali plus quam oportet. // Desperatio opposita in minus qua quis expectat futurum malum aut non adepcionem boni contra dictamen racionis. // Parvitas expectat quandoque ad temperanciam dum per eam refrenatur appetitus [illegible] cum [illegible]. // Bellatricositas dicitur

p̄t viciū oṗm̄ ī plꝰ q̄ q̄s q̄rit bella ī
ordīato appetitu ad vīcend᷒ ⁊ triū
phādū vt cesar. ¶ Pusillanimitas
ī vna acceptiōe nuḡi p̄t ad viciū
oṗm̄ ī minꝰ. q̄ q̄s r̄fugit bella q̄
lit nō oȝ. ¶ Pauī ſcm̄ l' modestia.
ē vtꝯ q̄ refrenat appet⁹ īordīatꝯ
cū libꝫ inquietudīs viciose. Inq̄e
tudo oppo' ei ī plꝰ. Stē viciū q°
q̄s ī ſe nec ī eodē loco q̄eſtē q̄ꝛ ⁊
q̄lit oȝ. ¶ Desidia ē viciū opponī
ī minꝰ quo q̄s oȝ r̄fugit motū ⁊ ex
agitacioȝ vlꝰ q̄ oportet. Tnq̄lli
tas ē vtꝯ q̄ q̄s fugit lites ⁊ iurgia
et diſceptatiōes ſcm̄ dictaⁿ rōnis.
¶ Cōtenoſitas ſeu litigioſitas ē vi
ciū oṗm̄ ī plus. ¶ Segnicies vl' igna
uia ē viciū oṗm̄ ī minꝰ. q̄ r̄fugit ſor
didite q̄liſciq̄ extior exturbacio.
¶ Cōpoſi° l' decor ḡnalis mo° ē virt
modātia oīm exteriorꝝ. ¶ Incō
poſicio l' īdecor oṗᵃ vicia. ¶ Splēdor
vl ſerenitas faciei l' hylaitas. ē tēpe
rāti modificat geſtū faciei. ¶ Tur
bulēcia ē viciū oṗm̄ ī cōſideratōe. t̄ſ
ticie et ſilēcii. ¶ Petulācia ſeu lub
ricitas vultꝯ p̄t dici viciū ī exceſſu
oſtēſiōis leticie a' mīmic leti. ¶ Ta
citurnitas ē tpaīj modificatiā vboꝝ.
¶ Obmuteſcē l' ſilenciū obſtiatū
ē viciū oṗm̄ ī minꝰ. q̄ q̄s nō loq̄t q̄
oȝ. ¶ Adulacio quo ad laudes p̄n
ciū ī tēpātas ad q̄ oportet. ¶ Loqua
citas oppo' q° ad loq̄di multitudīe.
¶ Garrulitas quo ad loq̄di aniāe.
¶ Stultiloquiū q̄ ad t̄nſgreſſione
rōis et prudēcie. ¶ Vaniloq̄u q̄ ad
ſb̄mcciōꝫ ſiē. ad q̄ dꝫ vᵐ ordiari.
¶ Mordacitas quo ad r̄phenſioꝫ
amarā. ¶ Verꝯ ōrnē tpaīj mo
deratiā h̄itū corpis. ¶ Simpli
citas ī veſtibꝫ ē viciū oṗm̄ ī mīs
q̄ q̄s exq̄ſitas mēdicas et formas

q̄rit ī veſtibꝫ. ¶ Negligēn ī veſtib᷒
ē viciū oṗm̄ q̄ q̄s q̄rit affectatas ſor
des ⁊ ſq̄litudīes ¶ Cōpoſicio īceſſꝯ
ē tēpan̄ modatia īceſſꝯ. ¶ Incō
poſi° viciū oṗm̄ ī nrnꝰ quo mrois
celerit ⁊ [illegible] precipitāt q̄s incedit. ¶ Cō
poſicio ſi. ſlua viciū oṗm̄ in magꝭ
q̄ m̄s tarde ⁊ pōpoſe. a' fracte. a'
mulieb'i molliac q̄s īcedit.
¶ Sc° de forti^{ne} et eꝯ ptibꝫ.
Fortitudo ē vtꝯ moral' q̄ īcli
nat hn̄s eā tendē in bō'
arduū ⁊ magnificū. ſb' rōe. q̄ tale
ē. a' nō cedē malo ſb' difficltatꝭ
a' arduitatꝭ rōe ppoꝯ. ¶ Magnimiꝯ
ē fortido q̄ inclinat hn̄s eā tendē ī
bonū ad ſb' rōe arduitꝭ et excellēcꝭ
apphēſū: et h° ſcm̄ dictaⁿ rōe rōnis
¶ Pſūpcio ē viciū oṗm̄ ī plꝰ q̄ īclinat
p̄pꝫ hn̄s tendē ī bō' arduū vltꝯ q̄
oȝ. ¶ Puſillaimitas ē viciū oṗm̄ ī
mīnꝰ quo q̄s p̄pꝫ r̄fugit. ¶ Ambi°
ē pſūpcio īpellēs ī arduū p̄ ho ſb'
dignitatꝭ rōe apphēſū. negliḡs a' nō
hitis meritis rōe cuiꝰ tal' dignitas ī po'.
¶ Fiducia ē fortitudo figēs aīāꝫ ī bō
arduū. q̄d ſe ppocīoāt ē. ⁊ h° ſcm̄ dic
tamē rōe rōis. ¶ Diffidēn ē viciū
oṗm̄ ī mīꝰ. q̄ q̄s ī ope arduo ſi ppor
cionato nō figit a' fidit vt debet.
¶ Fortitudo q̄ppāte ē vtꝯ īclinās
nō cedē mal' ſb' rōe magꝭ ⁊ arduiꝭ
apposit. vt ē mors. Et hoc ſcm̄ dictaⁿ
rēc rōis. ¶ Audacia ē viciū oṗm̄ p'
exceſſū p̄ q̄m q̄s expoit ſe ſūmis
picul' ꝯ rōꝫ rōꝫ. ¶ Timor ē viciū dō'
ī minꝰ q̄ q̄s r̄fugit picla ardua plꝰ
q̄ oȝ. ¶ Securitas ē fortido q̄ q̄s figit
ꝯ mala futa q̄nlīq̄ ſcm̄ dictaⁿ rēc
rōis. ¶ Trepidacio ē viciū oṗm̄ q̄ q̄s
timet ī tuiane et eneruat ꝯ mala

la ficta. ¶ Magnificencia ẽ fortitudo q̃ ꝓuat se ad bonis virtutibus magnis ꝑ erogacionẽ. aⁱ aʳ fm̃ dictam ꝯ̃ trẽ roio. ¶ Paruificencia ẽ viciũ oꝓm̃ ĩ minus q̃ q̃s nõ erogat magis vt debet. ¶ Consupbus spledens siue melodia ẽ viciũ oppositũ ĩ plus. q̃ q̃s erogat magis aʳ q̃ oꝫ. ¶ Munificencia ẽ magnificencia circa maiores bonorum. ¶ Hospitalitas ẽ magnificencia circa maiorem hospitiũ. ¶ Gracia ẽ magnificencia circa maior donorum ad egenos. ¶ Paciencia ẽ fortitudo sedatiua commotionis aĩ. q̃ nã est puenire ex inflictione mali ꝑ alium ꝑ aliũ. ¶ Impaciencia ẽ viciũ q̃ q̃s commouet aʳ q̃ oꝫ. Et vocat̃ communiter furor. furꝫ indignatio q̃ alteratio et extra defeccionem. ¶ Impassibilitas ẽ viciũ oꝓm ĩ minus. quo q̃s nõ mouetur ad mala ꝑ aliũ inflicta. vt sẽ ꝑ modũ depriuet si nat bonũ tõe q̃d obsuare tenet. ¶ Constancia ẽ fortitudo q̃ firmiter hõ nõ recessit a bono vel ꝑ carenciã boni ꝑ ueniẽtis ex malo ꝑ aliũ inflicto. ¶ Inconstancia ẽ viciũ oꝓm q̃ q̃s cadit leuiter. ¶ Longanimitas ẽ fortitudo q̃ firmiter hõ nõ recedit a bõ ꝑ tẽpus diuturnitatẽ q̃ ĩ mal' aliud et q̃ tanẽ ĩflict. Viciũ oꝓm nõ expectatio. ¶ Firmitas ẽ fortitudo q̃ firmiter hõ ĩ aduersis fortiter ĩpellentibus ne cedat eis. ¶ Clacio ĩ ꝓspis. deiectio ĩ aduersis vicia oppo. ¶ Stabilitas ẽ fortitudo figens mẽt malorum vaiet stabile: ne ꝑ hoc hõ resiliat a bono. ¶ Instabilitas vel ciercio vel variabilitas viciũ oꝓm. quo q̃s ĩ eodẽ statu nescit ꝑmanẽ. ꝑseuerancia ẽ fortitudo figens ĩ assiduitate opis ne finã opus deserat.

De iusticia et ptibus eius.

Iusticia ẽ virtus moral' inclinãs ad reddẽ debitũ alti vl' ut alter ẽ similiũ rerũ. Latria ẽ iusticia q̃ inclinat hĩo eã reddẽ deo debitũ. ¶ Deuotio ẽ cultus interior deo debitus exhibitus ꝓ statu sub rõne principii oĩa creãtis et supremi dñi ꝓtestatur. q̃ hõ dꝫ se totũ sibi ita q̃ oĩs vĩs ꝯsiderata vt ꝑ eã reddat aĩã debitũ deo mitius. hoc modo spectat ad latriã. vt fides facies mihi sibi ĩ deo et spes et caritas. ex ita de ceteris. ¶ Indeuotio viciũ ẽ oꝓm quo ab actu uel habitu nõ reddit deo debitũ ĩ aĩa suo. l' reddit oꝓm illi q̃d debet. ¶ Latria exterior tot ht species l' modos. q̃t mod' variat' cultus exterior deo exhibitus rõe q̃ est supremus dñs ⁊ creator. Est g' latria exterior deuotio ꝓtestatio. fm signo exteriori. q̃ deꝰ ẽ supremꝰ dñs. cui dꝫ hõ totũ q̃cq̃ ẽ. ¶ Laus ẽ ꝯfessio deuotionis ꝑ labiũ. vl' ẽ latria exterior fm labiũ. ¶ Blasphemia viciũ oppositum ꝯtrie q̃ q̃s ostendit ĩdeuotionẽ ꝑ actum oris. ¶ Adoratio ẽ latria exterior fm ꝑ corporis gestũ. vt ẽ genuflectio ⁊c. ꝓstinatio et siles. ¶ Viciũ oꝓm ꝓuatiue ẽ inordinatũ. n̄ q̃ dꝫ generali noĩe ĩdeuotio vl' etiã irreligiositas. ¶ Sanctitas seu religio ẽ latria exterior fm ꝑ sancorum intus ꝯformẽtũ q̃dam q̃ exterius ĩ se vl' in rebus deo dedicatis. ¶ Superstitio ẽ viciũ oꝓm adorationi ⁊ religioni ꝑ excessũ q̃ q̃s aliter q̃ nõ debet. et de aliis circũstanciis ꝯ̃ trũ intut' latria exteriorẽ. ¶ Irreligiositas ẽ viciũ ꝑ gestis ĩ irreuerencia sacrorum. ¶ Symonia ẽ viciũ quo minus iusto ꝯparari videt' sacramenta. dũ ꝑcio tp̃ali ꝯmutatur ꝯ p̃stat. ¶ Oblacio ẽ deuotio ꝓtestatio fm q̃ aliq̃s signo exteriori. vt ĩ redditiõe decimarum ⁊ ꝑmiciarum et sacrificiorum et munerum ĩ recognitiõe q̃ deꝰ ẽ supremꝰ largitor oĩm bonorum q̃ h̃emꝰ. ¶ Ydolatria ẽ viciũ oꝓm ĩ spali. In generali noĩe ydolatria oppo' latrie. in q̃tũ alti q̃ deo exhibet'. Et h̃t tot species

et modos q̄t latia. ‖ Sp̄ual' ē latia ex
hibita deo p̄ rōe p̄n̄i ōia p̄uidētis.
et q̄ iā p̄uidit de p̄titis l' p̄uidet de
p̄ntib. ‖ Ingr̄itudo p̄ bn̄ficioꝝ oblivio
ē viciū oīu. ‖ Petitio et orō ⁊ dep
catio gn̄li noīe ē latia ī pensa deo
ut bō p̄uideat de futō. l' rōe p̄n̄i
ōia p̄uidētis de futō. ‖ Votū vel de
notatio ē libal' et g̃tuita obligaō
ī laude cātoris et ī recognitiōe sue p̄ui
dēne fcā. ‖ Voti t̄n̄sgressio ē viciū
oīu. ‖ Turpe votū est ēē viciū oīu
q̄rie. ‖ Cristiano sp̄ali noīe ē viciū
q̄ q̄s īclinat̄ recte ad a° c̄p ad deū
ꝑ p̄uidenciā de futis. vl' nō ī ordine
et reuerēcia sue p̄uidēcie largitatis.
S°ſpēs st' oēs sciē q̄ appellant̄ ma
gice. ut dīnatio p stellas. p neciomā
cia. p geomāciā. p ydromāciā. per
auguriū. p miracl'a. p arte notoria
p ydola. q̄d q̄ppāte dr̄ ydolatria.
‖ Dulia gn̄li noīe ē v'tus q̄ p q̄m hōs
hōis eā īclināt̄ redde debitū alt'a
deo. ī reuerēcia tn̄ dei fina' ordiata.
‖ Idolatria gn̄ali noīe ē aplo dicēte
ē viciū oīu. ī q̄ hō d's exhiberet
aliau. ⁊ nō ī deī reuerēciā fine or
diate. ‖ Pietas seu ius p̄mū est
dulia p̄ntibz exhibita rōe debiti nāl'
q̄ ēē suū nāle cōtrit ab eis. ‖ Im
pietas appato nō ē viciū oīu p̄ua
tiue si sit carentia pietatis. l' q̄rie si
sit viciū q̄d īnrecēcia opet'. Ingrat'
viciū quo q̄s īclinat̄ nō redde debitū
p̄ntibz. ul' ī fine q̄rū. ‖ Yperdulia ē
dulia exhibita creatur' superioribz in
aliq̄ m̄ie p̄fectiōis ⁊ dignitatis existētibz ī
q̄° m̄ reluēt ad p̄fectiōē sūbs et ext'is.
‖ Dulia sp̄ali noīe ē exhibitio ho
noris ul' obsequii debita p̄latibz superioribz
q̄ iure officii hnt p̄esse ⁊ p̄ipe. ‖ In
reuerencia l' īobediencia ad superiores do
minos dicēte in c̄trariis viciū oīu

ī sp̄ali. ‖ Legalitas seu legal' iu͡a
obediencia seu v' q̄s īclinat̄ obedire
legibz hūi institutis [illegible]
ad v'a legis. ‖ Illegalitas l' īobia ī
sp̄ali ē viciū oīu p̄uatiue ul' cōtrie.
‖ Epikeya l' eq̄tas l' iu͡a interp̄tatiua
ē iusticia q̄ q̄s īclinat̄ obedire legibz
ī sp̄incedo ad ītem que hēbat. ul' vel
similit' hūisset legislator ī p̄ud'an.
hoc casu cōstitutis oībz hīs inde stipo
[illegible]. ‖ Fraudatio legis seu p̄ua
ricatio p̄ēdicta viciū oīu que ... cōm
dinat' custodire v'a legis cōtra ītencione
legislatoris. hoc ē in p̄iudiciū reipublice
ul' p̄sone ī iuria. ‖ Severitas ul' au
steritas ul' rigor īclinat iudicium spec
tat ad hoc viciū p excessu. ‖ Stul
ta vina l' nimia dulcor spectat ad
hoc viciū p remissu. ‖ Benivolencia ē
iusticia q̄ q̄s īclinat̄ redde debitū alteri
ī aiō suo rōe q̄ ē aīl sociale colle
tando de bonis eis ⁊ mal' cōdolendo.
‖ Invidia ē viciū oīu q̄ q̄s ī aiō suo
letat̄ de mal' et tristat̄ de bonis p̄ximi.
‖ Affabilitas ē iu͡a q̄ q̄s īclinat̄
redde debitū alti in v'bo rōne q̄ est aīal
sociale. ‖ Discolia vn̄ dr̄ q̄s disco
lus ē viciū oīu in defcū q̄ q̄s cōns
tat in v'bo l' nō letificat ut cet'os. ‖ A
dulatio viciū ē oīu ī delectādo. q̄
q̄s ī v'bo letificat q̄m et q̄lit' ī ubi
nō oportet. ‖ Blandicia vn̄ dr̄ blan
ditor ē viciū sīlit' oīu ī delectādo cū
ītencione p̄prii cōmodi. ‖ Munificencia.
vn̄ dr̄ bn̄ficus. ē iu͡a redder debitū p̄ximo.
ī ope exteriori rōe q̄ ē aīl sociale.
Dānositas l' dapnificatio. vn̄ q̄s dr̄
dapnosus ē viciū oīu q̄ q̄s īclinat̄
p̄ximū dapnificare q̄lit' nō ēē. ‖ Ve
ritas ē iusticia q̄ q̄s īclinat̄ redde debitū
p̄ximo rōe q̄ ē aīl sociale ī signando
eide rē tōis ī veritate. ‖ Mendaciū
ē viciū oīu ī v'bo quo q̄s īclinat̄
loq̄ fīm cū p̄ximo suo. cū ītencione falle
di. ‖ Iactaciā ē viciū oīu v'bi q̄ q̄s

inclinatur explere bonorum habitum. non sua
non circumstantiis rectis omnibus. vel pluribus eorum.
C ¶ Arrogancia est vicium quo quis inclinatur expri-
mere bonum de se quod non habet. ¶ Proma
est vicium oppositum virtuti per nimiam extenuati-
onem eorum que vult fit. ¶ Simulatio est vicium
oppositum veritati quo ad factum quo quis fingit de se
aliqua prefatorum contrarium dicit recte omnibus. ¶
Hypocrisis specialis est vicium quo quis in-
clinatur fingere aut simulare sanctitatem. ¶ Ami-
cicia est virtus qua inclinamur reddere alteri debitum
ex consideratione quod homo est animal non sufficiens
nec velit esse solitarium. ¶ Odium vel ini-
micicia est vicium oppositum. ¶ Liberalitas est
iusticia qua inclinamur reddere alteri debitum bone
bonorum temporalium in se vel aliorum. ¶ Illiberalitas
est vicium oppositum per defectum. ¶ Venalitas est
vicium illiberalitatis in excessu nimis
retinendi. ¶ Turpis questus vel tempore lucri
est illiberalitas in excessu acquirendi in-
dignis in honestis. ut est meretricari. alleatio.
in gesticulatio etc. ¶ Penitencia est virtus qua quis
inclinatur punire malum vel emendare quod in
se repperit. ¶ Impenitencia est vicium oppositum tam pri-
vative quam contrarie. ¶ Attricio est species penitencie
qua quis dolet mitius de peccatis secundum modum
ex naturalibus possibilem. vel cum forma solum gratis
datam. ¶ Contricio est species penitencie qua quis
dolet integre de peccatis secundum motivum in lege
gracie gratum faciente. ¶ Confessio est penitencia secundum
legem superiorem qua quis inclinatur dicere omnia
peccata sua mortalia certis suo sacerdoti.
Satisfactio est iusticia qua quis inclinatur reddere
deo unum alias indebitum in recompensacionem
alterius debiti. ut ablationem commodi
corporis per ablationem iusti. ¶ Ieiunium
uno modo est virtus satisfactiva in ma-
ceratione corporis qualicumque. specialiter in
gustu et in refrenatione spirituum a dele-
ctatione corporum ciborum. ¶ Elemosina uno modo
est iusticia satisfactiva in distributione
bonorum temporalium pauperibus. ¶ Oracio u-
D no modo est virtus satisfactiva in afflic-
tione animi et humiliatione cum oratione
ad deum. ¶ Reverencia est virtus qua inclinamur

debitum reddere maiori secundum racionem bonorum
moris in corpore. ¶ Irreverencia est vi-
cium oppositum tam privative quam contrarie. ¶ Ob-
servancia vel honorificencia est virtus similis
reverencie. et habet in ratione equalium vel minorum.
¶ Inobservancia vel inhonoracio est vicium
oppositum tam privative quam contrarie. Gratitudo
est iusticia qua quis recognoscit bonum ab alio
voluntarie impensum ut oratur et ut patet. ¶
Gracia est virtus est gratitudo in verbo. ¶ In-
gratitudo est vicium oppositum gratitudini. qua quis vel
obliviscitur beneficium. vel in racione detrahit.
vel minuat bonum in sua vice non repen-
dit. ¶ Iusticia punitiva est virtus correc-
tiva malorum quam presupponit
esse. ¶ Iusticia punitiva respiciens
posset in multas vitiorum species distingui.
primo quia contingit exorbitare a iusta puni-
cione. ¶ Contentio est virtus qua inclinamus
retinere alterum ab iniusto casu iniul
pari vel promovere ad primam prosperitatem. et
hoc secrete vel inter paucos. et non aucto-
ritative. ¶ Restitucio vel virtus institu-
tiva est virtus qua inclinamus satisfacere proximo
racione deprivationis illate etc. Cuius
tot sunt species quot vicia presupponit. quod
reductiva est ad quandam equalitatem. ut est
vicium homicidii. quod est ablacio vite. Et
fiat per machinationem et occultacionem. ve-
neficium vel per vina auferunt ea que spec-
tant ad se substentationem vite. ut mutila-
cio que est membri ablacio. vulneracio
que est nervi vel membri enervacio. vel per-
cussio que est membri invalidacio. seu
invaliditudo. vel fit subtractio bonorum tempora-
lium. sic est furtum si occulte. vel rapina si
violenter aut fraudulenter. Vel fit subtrac-
tio fame. et dicitur denigracio quantum ad bo-
nam moracionem. et detractio quantum ad inno-
nabilem ablacionem. et criminatio quantum
ad falsi imposicionem. et infamacio quantum
ad veram vel falsam infamie divulga-
cionem. Iusticia distributiva est virtus qua
confirmatur equalitas ad alterum secundum

cumſmetriā. ¶ Acceptio pſonaꝝ eſt vi
tiū oppoſitū q̄ nō obſuat eq̄litatē ppor
tionis rōe cōditionis alicꝰ q̄ nō facit
ad rē. vt ē nobilitas. vł diuitie. vł amic
alitas parētele. vł ꝓpinquitas rōne
ꝓuate aīaꝝ. ¶ Iuſtitia cōmutatiua
ē iuſtitia q̄ cōſeruat eq̄litatē alteꝝ ſm̄ ꝓp
portionē. ¶ Fraus oppoſita iuſtitie cōmuta
tiue in q̄ fit reuenditio plꝰ q̄ valet.
cōmuꝰ ſub alia rōe. opponat eubulie.
¶ Vſura ē viciū oppoſitū cōmutatiue iuſtitie
quo q̄s intēdit vēdere vſū rei que
nō hꝫ vſū diſtinctū a dn̄io. ſꝫ in pe
cunia cui dn̄iū ē vſꝰ eiꝰ. ¶ Symonia
ē viciū quo q̄s intēdit vēdere vſū
rei q̄ nō ſubeſt ptati hoīs. ſꝫ dei. vel
vbi nō cadit cōmutatio. Applicatis
q̄ꝫ virtutibꝫ cardinalibꝫ et ptibꝫ eaꝝ.

Sequūtur aliq̄ de paſſionibꝫ aīe.

Paſſio ē motꝰ ſcꝫ i appetitu ex
apphēſiōe boni vł mali. vł incli
natio ad talē motū. ¶ Paſſio appe
titꝰ ſenſitiui ē motꝰ ex apphēſiōe ſpēꝝ
imediate a fātaſia boni vł mali. cū
alteratiōe corporis. ¶ Paſſio appetitꝰ intel
lectiui ſcꝫ ex apphēſiōe imediata in
tellcūs ſine motu corporis. Paſſionū
alie nāles q̄ nō ſequūtur apphēſiōē
cogitatiōis: alie aīales q̄ ſequūtur cogni
tionē boni vł mali initiꝰ. Inclinatio
ad motū. et inclinatio exit i motū. ex
apphenſiōe motiue actuali. Quedā
inſequūtur ſola cogitatiōē ſenſitiuā ſan
taſie cū imutatiōe corporis. quedā cogi
tatiōē intellectiuā ſine mutatiōe corporis
quedā ſola apphēſiōē. Quedā ſequūtur
apphenſiōē opationes. Et ita paſſio
nō eſt nō ſequela. ¶ Paſſioes i ꝑtī
ſim boni ſūt. amor. cōplacētia vł ac
ceptatio q̄ aſſimilat appetitū ī pri
mo ſuo formā cōnāle obō. ¶ Cōpla
cētia vł deſideriū i volūtate mouet
ad ſe. Delectatio vł gaudiū ī ſenſu
venit et quietat i ſe appetitū. Iracūdia

nāle pmo dat formā. 2o motū. 3o
quietē i locū ¶ Delectationū alia ē io
cūditas q̄ eſt delectatio i bō cognito.
vt aīa apta ē ad id. Alia hylaritas
q̄ ē delectatio in bono. … ſerenitas
Alacritas dr̄ i bōe diſpoſitio … extra
ſūt plene ſanitatis. Leticia …
… amicoꝝ
¶ Paſſiones ſimpl' mali ſūt. odiū.
diſplicētia vł abhominatio. dū malū
mouet vt cognitū. ¶ Fuga vł recu
ſatio dū mouet vt futuꝝ. Triſticia
vł dolor dū mouet vt actu incurſū.
¶ Triſtitie ſpēs ſūt achos ex apphēſio
ne ꝓprii infortunii. ab a qđ ē ſine
et chos qđ ē vox. Accidia ex app
hēſiōe ꝓprii laboris. et ē aggrauatio
ꝑ agoniā. ¶ Nemeſis ex apphēſi
one alieni boni qꝰ indignꝰ ē poſ
ſidens. ¶ Inuidia ex apphēſiōe boni
digne hitꝰ. ¶ Zelꝰ triſticia de malo
ſpe altiꝰ. … illiꝰ q̄ amat et q̄
odit. ¶ Mīa triſticia de malo pene
altiꝰ. ¶ Paſſioes ī bōi vt ad
dui ſūt. ſpes certa q̄ ſit appetitū
trahi ad ſe et aſſurgere. Deſpa
ratio … appetitū a ſe
repellēdo ¶ Spes incerta cū formi
dine ¶ Deſpatio incerta cū formidine.
¶ Paſſiones ſpūi mali futuri ſūt
audacia q̄ appetitꝰ cōſurgit ad expel
lendū. ¶ Timor q̄ cadit … difficul
tatē. ¶ … ſegnities q̄ ē ex
ſtito labore i opatiōe et cū ſat
accidia ꝑite. Erubeſcētia ē timor i
expeditiōe cū … ne cōfundat.
Verecūdia timor … turpi
actu. et ne igloriet. ¶ Pudor ē ti
mor ex diſſueta imaginatiōe ꝑ
ueniēs ne vitat. ¶ Admiratio eſt
timor ex magnitudine ymaginationis ꝓ
ueniēs ne vitat. ¶ Agonia ē timor
i expeditiōe infortunii ne infor
tunet. ¶ Paſſioes ī malī ar-